

که در آینده که به کشت و کار می پردازد . بسیار قطعات یدکی ولاستیک وغیره تامین است . تساه سرمایه خودش را می جهت برای خرید وساتیل و ابزارمندیها به قیمت سرسام آور صرف نماید . این جهت باید در سیستم توزیع و تامین امکانات زراعی اینارکرد تا حق به محقق برسد و در جویان مسائل انسانی فن مربوطه در سطح وسیعی گسترش یابد تا معنویت اسلامی و فن کشاورزی هماهنگ پیش روند .

در شماره قبل تاریخهای از ترویج و سپس برزولی روند فعالیت های آن با تظلمهایی از گذشته و حال بیان گردید و راه حلهایی جهت ایجاد دگرگونی در سیستم ترویج مطرح که هستند ، خلاصه ای از طرحهایی است که در جهت جلوگیری از مهاجرت بی رویه روستائیان به شهرها می باشد . لذا قبل از بیان مقایسه مسائل ترویج با دور مشیوم که مایه کشاورزی ریشهای حل شسود نه غربی و کونامیت ، باید کشاورز اطمینان نماید

نگاهی

به

ترویج

کشاورزی

در گذشته

و حال

و راه حلهای

پیشنهادی

محصول گندم را در طول یک فصل زراعی از ۱/۳ تن به ۲ تن در هکتار افزایش دهند . و اینها نشانگر نقش اساسی ترویج در ارشاد زارعین برای استفاده صحیح از نهاده های کشاورزی و امکانات خدادادی است .

اغلب مشکل است عواملی را که سبب افزایش تولیدات کشاورزی می شود از یکدیگر مجزا نمود اما در منالهای فوق افزایش تولید در نتیجه افزایش آب یا عوامل مساعدتر جوی و حتی استفاده بیشتر از کود بوده ، بلکه در موارد ذکر شده در بالا افزایش تولید در نتیجه کاربرد درست همان منابعی بوده که سالها کشاورزان در اختیار داشته اند و فقط استفاده صحیح تر از منابع تحت تاثیر آموزش ترویج ، سبب افزایش تولید شده است .

نکته قابل تذکر و بسیار مهم در این است که برای بوجود آوردن هرگونه تغییر برای رشد بیش و دانش کشاورز باید ابتدا خود زارع احساس نیاز به آموزش را در خود حس کرده و یا مروج این احساس را در او زنده کند ، و این یکی از دلایل عدم موفقیت ترویج در کشورهای توسعه نیافته است ، زیرا کشاورزان افکار و روشهای نو را با عقاید و

* در هندوستان

کشاورزانی که تحت آموزش مؤثر ترویج قرار گرفته اند ، توانستند میزان محصول برنج را طی ۲ سال از ۲/۱ تن به ۳ تن در هکتار برسانند .

معنی و مفهوم خود کلمه ترویج عبارت

است از سیستمی که اطلاعات و نتایج تحقیقات مؤسسات تحقیقاتی و آموزشی را در اختیار افرادی قرار می دهد که به طور معمول و عادی قادر به فراگیری این اطلاعات نیستند ، به معنای دیگر ترویج ارائه آموزش غیر رسمی به مرده است و می توان گفت که اگر تحقیقات مشکل گشا است ترویج مشکل یاب است . ترویج از یک طرف مشکلات و مسائل روستایی را به محقق و از طرف دیگر نتایج حاصل از تحقیق را به روستایی انتقال می دهد و در صورت فعال بودن ترویج ، هم خط تحقیق مشخص است و هم اطلاعات و نتایج تحقیقات به صورتی در اختیار زارع قرار می گیرد که در دراز مدت باعث تغییر رفتار روستائیان در جهت رشد می شود به طوری که این تغییر و آموزش تکنیکها باعث افزایش تولیدات کشاورزی گردیده و در نتیجه سطح زندگی کشاورزان بالاتر می رود .

بنا بر این ایجاد یک سازمان ترویج موفق و مؤثر می تواند نقش چشمگیری در هدایت و ارشاد کشاورزان در جهت افزایش تولیدات کشاورزی داشته و زندگی روستائیان را به نحو قابل توجهی ارتقاء بخشد . به عنوان مثال در ترکیه برنامه های ترویج کشاورزی سبب شده که میزان تولید محصول پنبه در ظرف مدت ۳ سال از ۱/۷ تن در هکتار به ۳ تن در هکتار افزایش یابد در هندوستان کشاورزانی که تحت آموزش مؤثر ترویج قرار گرفته اند ، توانستند میزان محصول برنج را طی دو سال از ۲/۱ تن به ۳ تن در هکتار برسانند ، در نتیجه دیگری از همین کشور زارعین تحت آموزش برنامه های ترویج کشاورزی توانسته اند میزان

اصولی که خودشان باز معتقدند می‌سنجند و کمتر این گونه عنایت را مورد سوال قرار می‌دهند. بنابراین باید قبل از احیا، فلسفه و اهداف ترویج ابتدا جامعه را با بسیج برای تأمین فرهنگ اسلامی و کار فرهنگی در روستاها که مبتنی بر قرآن و احادیث و سیره نبوی باشد آشنا کنیم تا پس از رشد این احساس، نیاز در زارع عملاً بتوانیم ترویج را در روستا پیاده نماییم. بدیهی است که کار ترویج تنها آموزش تکنیکها و روشهای جدید به روستائیان نیست بلکه از دیدگاه جهاد ترویج یک کار فرهنگی است به طوریکه حالت سکونی را که در ده وجود دارد تغییر داده و یک حالت زنده و پر جنب و جوش بوجود آورد.

* شهید بهشتی:

ما نزدیک به ۷ میلیون هکتار زمین زیر کشت گندم داریم و معدل بازدهی آنها در هکتار زیر کشت ما ۲ تا ۳ برابر افزایش داد.

اظهاراتسی که کارشناسان کرده‌اند با اقدام ساده و آموزش و ترویج به زارعین می‌توان میزان محصول در واحد سطح را تا ۲ یا ۳ برابر افزایش داد.

بهین دلیل در اغلب کشورهای دنیا مقدار زیادی بودجه جهت توسعه و بهبود سازمان ترویج کشاورزی اختصاص داده می‌شود.

گندم داریم و معدل بازدهی آنها در هکتار زیر کشت ما ۲ تا ۳ برابر افزایش داد. اظهاراتی که کارشناسان کرده‌اند با دو یا سه اقدام ساده و آموزش و ترویج آن به

نقش ترویج در کشاورزی

با توجه به سطح زیر کشت محصولات کشاورزی و نیز میزان زمینی که می‌توان با توجه به منابع آب و خاک به زیر کشت برد و مقدار تولیدات داخلی و نیز رشد جمعیت و نیاز کشور به علوفه، غلات و سایر مایحتاج و توجه به این نکته که جمعیت کشور ما در سال ۱۳۸۰ با احتساب میزان رشد ۳٪ حدود ۷۵ تا ۸۰ میلیون نفر خواهد بود که در آن مقطع این مقدار تولید فقط جوابگوی نصف جمعیت است و همچنین با توجه به خط‌درست و منطقی مسئولین و دولت که دولت نمی‌تواند و نباید، مستقیماً در امر کشاورزی دخالت نماید و وظیفه دولت دادن خط مشی و سیاست گذاری و فراهم کردن نهاده‌های کشاورزی و ابزار و وسایل مهمتر از همه هدایت و رشد کشاورزی است، و از طرفی نیز روشن است که تولید یا از طریق افزایش سطح زیر کشت و یا از طریق افزایش میزان تولید در واحد سطح بالا می‌رود. و از آنجا که در برنامه توسعه اقتصادی دولت تکیه بر تولید بوسیله مردم و نه تکیه بر تولید در واحدهای بزرگ و کشت و صنعتهای عظیم است، بخوبی نقش ترویج که عبارت است از کاربرد صحیح از تحقیقات مملکت در بهزرایی و رشد و تغییر رفتار کشاورز در بکار گرفتن حداکثر امکانات در جهت تولید، یعنی هدایت و ارشاد بیشتر روشن می‌شود. مادر زمانی زندگی می‌کنیم که یک رقابت تولیدی بین کشورهای جهان وجود دارد و نمی‌توان به این مسئله ورق نرسید



زارعین دیم کار می‌توان میزان محصول در واحد سطح را تا دو یا سه برابر افزایش داد. امروزه در دنیا برای برنامه‌ریزان توسعه کشاورزی شکی در مورد اهمیت نقش ترویج در توسعه کشاورزی وجود ندارد، و آنچه که مورد بحث می‌باشد این است که با توجه به شرایط خاص یک کشور، اهداف، روشها و تشکیلات ترویج کشاورزی چگونه باید باشد؟ در مطالعاتی که اخیراً توسط بانک جهانی جهت تعیین بازده سرمایه‌گذاری روی ترویج در مقایسه با سایر فعالیتهای توسعه کشاورزی صورت گرفته، دریافته‌اند که بازده سرمایه‌گذاری در ترویج کشاورزی خیلی زیاد بوده و حتی تا تحمینی محافظه کارانه این بازده اغلب بیش از ۳۰٪ می‌باشد

و به همان نسبت که یک کار فرهنگی ارزش، اهمیت و ظرافت دارد به ترویج نیز باید به همان دید نگریست، و اهمیت قضیه زمانی بر مامعلوم می‌شود که بدانیم حداقل ۵۰ الی ۵۵٪ مردم کشور در بخش کشاورزی مشغول بوده و در روستاها ساکنند، و از آنجا که روستائیان عمده‌ترین منابع این کشور هستند و به عنوان یک نیروی مولد از ارزش بالایی برخوردارند خود بخود نقش ترویج کشاورزی در جهت رشد فرهنگ و تکنیک خود کفائی کشور مشخص می‌شود. شهید آیت‌الله بهشتی در دیدگاههای انقلابی خود پیرامون کشاورزی در ایران گفته‌اند: «ما نزدیک به ۷ میلیون هکتار زمین زیر کشت،

بی توجه بود که مثلاً ما کرده را کیلویی ۷۰۰ تومان تهیه کنیم در حالیکه این محصول در سایر نقاط کیلویی ۲۰ تومان بدست می آید. همچنین توجه به آمار واردات نهاده های کشاورزی و مواد غذایی و علوفه در بعد و قبل از انقلاب نشان می دهد که متأسفانه افزایش مراد غذایی در حالی وجود دارد که میزان واردات نهاده ها و ادوات کشاورزی نیز رشد سرسام آور دارد و این برپا روشن می کند که وارد کردن نهاده ها و توزیع آنها در سطح کشور فرهنگ صحیح مصرف آنها یا روشهای کاربرد حداکثر از آنها به موازات توزیع روشهای ترویجی بهزراعی و هدایت زارعین در جهت رشد تکنیک و فنون کشاورزی بخوبی و با اصلا انجام نگرفته است.

در پایان بطور خلاصه می گوئیم که نقش ترویج را، نقش پیامبران، دانسته و هدف ترویج کشاورزی را نیز باید پرورش انسانها بدانیم زیرا در جهت الله و برای تولید هدف دارد و در خدمت کل جامعه تلاش می نماید. همچنین ترویج باید از فرهنگ آمریکایی رهایی یافته و اصالت بیشتری بیابد و مروج نیز به عنوان رکن اصلی ترویج اهمیت بخصوصی دارد و باید توجه کرد که مروج چه خصوصیاتی باید داشته باشد و کل فعالیتهای او باید چه باشد لازم به توضیح است که اگر به آمار ۹۰۰/۰۰۰ تن خسارت گنده در اثر ساهک و ناخود متوسط ۳۰٪ خسارت بوسیله آفات و بیماریها در این محصول استراتژیک نگاه کنیم بخوبی نقش ترویج مسائل بهزراعی و دفع آفات و روشهای نگهداری، محصول برف روشن می شود.

*** اگر به آمار ۹۰۰۰۰۰ تن خسارت گندم در اثر سیاهک و حد متوسط ۳۰٪ خسارت بوسیله آفات و بیماریها در این محصول استراتژیک نگاه کنیم، بخوبی نقش ترویج مسائل بهزراعی و دفع آفات و روشهای نگهداری بر ما روشن میشود.**



علل عدم موفقیت ترویج در روستاها:

در این محث عاملهای بسیاری مؤثر بوده که بطور خلاصه می توان علل زیر را عمده مسائل و آفات ترویج در قبل و بعد از انقلاب دانست (الله باید توجه کنیم که قبل از انقلاب ترویج در مجموع موفقیتی نداشته ولی در بعضی نقاط که احیاناً کار مهمی صورت گرفته این بواسطه وجود مروجین مطلع و علاقه مند بوده است.)

۱- سیاست غلط آموزشی در رژیم گذشته

در گذشته برای تولید محصولات کشاورزی به واحدهای بزرگ و مکانیزه مانند کشت و صنعتها و شرکتهای سهامی زراعی توجه خاص شد و اصولاً نقش روستایی و آموزش او را نادیده می شمردند در این حالت عملاً ترویج کشاورزی کاری عث و سهوده فکری شده و در دراز مدت نیز نمی توانست نفسی ایجا کند.

در این سیستم ترویج این بوده که تحت یک سیستم آموزشی در مراکز آموزشی قرار گرفته و مروجین چون آنها کارهایشان در سطح روستاها بوده اند اغلب کارهای ترویجی را به آنها تفویض کرده اند. در وقت حرجی کمی هدف آنها بیشتر در ترویج نموده اند، کسانی هم که در دستهای مروجین و سرپرستی و انتشار ترویج بوده اند مهارت و علاقه لازم را جهت بررسی فعالیت افراد

تحت سرپرستی خود را ندانسته اند بنابراین دولت علاوه بر رفع این نواقص باید به مرده روستا بفهماند که استعدادهای خود را بکار اندازند. و مروج نیز باید بداند که با چه افرادی سر و کار دارد.

۲- عدم همکاری مروج و روستایی

در گذشته مروج بدلیل کمبود اطلاعات قادر به انجام فعالیتهای ترویجی به نحو مفید و مؤثر نبوده و بیشتر به دستورات مسئولین خود عمل می کرده است و چون می دیده که روستایی از ارائه خدمات و توزیع نهاده های کشاورزی استقبال بیشتری می مروج نیز خواه ناخواه و عملاً بدین سوی کشیده شده و همانطور که گفتیم نه زارع احساس نیاز به آموزش در خود را می دیده و نه مروج این احساس را در او انشاء نموده است.

۳- تقدم کار اجرایی به آموزش

یکی دیگر از علل عدم توفیق ترویج، کنشیدن مروجین به کارهای اجرایی و انحراف از اهداف آموزشی بوده است که در بدنه نیز اشاره شد. باید توجه کرد که هرگاه کار اجرایی بر آموزشی اولویت پیدا کند بالطبع آدم سازی در مرحله دوم قرار گرفته و بنا به موقف می نمود و این یک اصل کلی است که مروج در گذشته همیشه محکوم این سرشت بوده است.

۴- عدم ارتباط بین مروج و مراکز تحقیقاتی و علمی



پیش هدایت کند. در این محبت عمده مسئله همان روشن شدن سیاست آموزش دولت و تکیه بر آموزش مردم در روستائیان است که عالیترین اهداف دولت جمهوری اسلامی نیز میباشد.

نکته دیگر قابل ذکر اینکه باتوجه به کمبود کادر متخصص و مروج میتوان از افراد خیره شورای اسلامی و افراد روستائی در زمینه آموزش کمک گرفت بدین ترتیب که در محل خیرگان کشاورزی رانشناسی و از آنها هسته‌های محلی برای آموزش بوجود بیآوریم یعنی بخرج جهاد و یا هر ارگان دیگر آنها را آموزش تخصصی داده و به روستا بفرستیم تا بعنوان بازوی آموزشی و کمک مروج در روستائی خود عمل کنند و توجه کنیم که این افراد پس از برگشت از آنجا که با فرهنگ و زبان روستائی عمل میکنند در عمل نیز موفقتند و بطور کلی اولاً بهترین مروج کسی است که خود کشاورز باشد و ثانیاً هر ارگانی بخواهد حالت پویائی داشته باشد باید نیروی خود را از توده های مردم انتخاب کند تا دارای پشتوانه مردمی باشند و در اینجا نقش شورای اسلامی روستا و نقش خیرگان محلی بسیار مفید و موثر خواهد بود.

بررسی نحوه صحیح ارائه خدمات

برای روستائیان: یکی از عللی که ترویج از اهداف آموزشی منحرف شده و به کار اجرایی گرایش پیدا کرده علاقه روستائی به جذب نهاده‌ها و ارضاء مروج در جهت ارائه نهاده‌ها به کشاورزان بوده است بطوریکه ابتدا به مروج گفته شد در یک دست کود شیمیائی و در دست دوم آموزش داشته باشد و در بلند مدت توزیع بر آموزش تقدم پیدا کرد پس باید توجه کنیم که مروج در بعد آموزشی باید عمل کرده و از کار اجرایی و توزیع نهاده‌ها بر

بقیه در صفحه ۶۹

*** مروجین غالباً شهر نشین بوده و با فرهنگ روستائی آشنائی نداشته‌اند و نهایتاً با ورود به هر روستا احساس بیگانگی می‌کرده‌اند، از طرفی زارع نیز به سختی او را قبول میکند، لذا حتی الامکان باید مروجین روستا زاده بوده و با آداب و رسوم جامعه روستائی آشنا و درد و مشکلات روستا را لمس کرده باشند.**

تعداد مروجین نسبت به تعداد روستاها و همچنین عدم دسترسی به وسایل نقلیه باعث می‌شود که هر مروج حداکثر ۱۰ تا ۲۰ روستا را زیر پوشش خود قرار بدهد و با توجه به نفرت موجود یعنی ۷۰۰ مروج و ۴۰۰ کارشناس، این تعداد کفاف نیاز آموزش روستائیان را نمی‌دهد.

ج - سیاستهای آموزشی در روستا:

آموزش مرحله ثانوی از گروه ارشادی تحقیق و آموزش ترویج است که در دو مرحله آموزش تنوری و عملی نتایج تحقیقات را اولاً به کارشناسان و مروجین و از طرف دیگر به زارعین و کشاورزان منتقل میکند. آموزش در دو بعد دانشگاهی و اجرایی (یا آکادمیک و کاربردی) از طریق دانشگاهها، موسسات آموزشی عالی، دبیرستان و دبستانهای کشاورزی و نیز مؤسسات تحقیقاتی روشهای بهره برداری از تکنیک استفاده از بذر اصلاح شده و مطمئن و نیز آموزش کنترل آفات و بیماریها، تناوب منطقه‌ای کردن کشت، استفاده هرچه بیشتر و بهتر از موجودی خاک و طرق بهداشتی و جلوگیری از بیماریهای دامی و ناقلین و در مجموع کوشش در جهت بالا بردن میزان تولید رابه روستائی و مروجین منتقل کرده و در جهت افزایش جمعیت متخصص جامعه وظیفه عمده و خطیری را بردوش دارد که در نهایت باید جامعه را از حالت بدوی خارج و با افزایش متخصصین به یک حالت متعادل به

ترویج به عنوان یک مکتب بایستی در ارتباط مستقیم و تنگاتنگ با تحقیق و آموزش باشد تا بتواند به عنوان یک پل، مسائل روستا را به این دستگاهها منتقل و نتایج حاصل از تحقیق را نیز به روستا برساند. با عدم جایگزینی ترویج در یک ارتباط تشکیلاتی صحیح، عملاً تحقیق نیز بسوی یک کار فانتزی و لوکس کشیده شد، و حتی متخصصین باسواد و دلسوزی که کار انجام داده‌اند، کارهایشان فقط جنبه علمی داشته و در خدمت تولید و روستا نبوده.

۵- عدم آموزش کافی مروجین

اطلاعات مروجین بسیار کم و تقریباً در سطح پائین کشاورزی است مروجین آموزش لازم را در مورد مسائل فنی و کشاورزی و مسائل ترویج ندیده‌اند، و با توجه به عدم تماس تشکیلاتی و ارگانیک با دانشگاهها و مراکز علمی و تحقیقاتی، در جمع یکی از بزرگترین مشکلات در امر ترویج پدید می‌آید. و اگر زارع در بدو امر اشتباهی از

مروج ببیند، اطمینانش از اوسلب می‌شود و برای مروج احترامی قابل نخواهد بود و از طرف دیگر این مسئله در روحیه پشتکار مروج تأثیر به سزایی زاهد گذاشت، عدم وجود امکانات و پائین بودن عوامل رفاهی مروج نیز باعث عدم موفقیت او و سلب اطمینان و عدم استقبال زارعین از مروج می‌شود.

۶- عدم آشنائی مروجین با فرهنگ روستائی مروجین غالباً شهر نشین بوده و با فرهنگ روستائی آشنائی نداشته‌اند و در نهایت با ورود به هر روستا احساس بیگانگی می‌کرده‌اند، از طرفی زارع نیز مروج را بیگانه دانسته و به سختی او را قبول میکند، در این مقطع باید به این اصل توجه بیشتری مبذول داشته و مروجین را از افرادی انتخاب کنیم که حتی الامکان روستا زاده بوده با آداب و رسوم جامعه روستائی آشنا و مشکلات روستا را لمس کرده باشند. سابقه در روستا داشته و روستائی تاکنون او را پذیرا بوده باشد. در اینجا بی‌مناسبت نیست، اشاره نمود که جهادگران عزیز نمونه های بارز مروج کشاورزی موفق خواهند بود، به شرطیکه در بالا بردن سطح آگاهی و تکنیک خود بیش از پیش کوشا باشند.

۷- کمبود مروجین نسبت به تعداد روستاها

داشته باشد. نظارت جهاد برشوراهای اسلامی روستایی و نقش فعالی که این نهاد در حل و فصل مشکلات روستائیان و توزیع کوبین و آذوقه و نیز بسیج روستائیان بسوی جبهه های جنگ داشته است باعث شده که جهاد رابطه سازمان یافته ای با روستائیان داشته باشد. تمام این مزیتها موجب آن میشود که جهاد سهل تر از دیگر نهادها در روستاها فعالیت کرده و در مجموع برد عملی بیشتری داشته باشد و با توجه به مجموع همه این مسائل امید ما این است که با تلاشهای روز افزون نهضت سوادآموزی و همکاری موثر جهاد با آن ساهدریشه کن تنس بیسودی در سطح روستاها باشیم.

♦♦♦♦

۱۱) فصل دوم (وظیفه) ماده ۱۶ همکاری باهیض سوادآموزی به منظور ریشه کن کردن بیسودی در روستاها و مناطق عشایری کشور در صورت درخواست هیضت درحاکمان جهاد در چهارموت مبررات مربوطه.

نقش ترویج کشاورزی...

حدر باشد ولی آنچه مهم است آموزش کشاورزی زمانی میتواند مفید باشد که از این آموزش در عمل استفاده شود. کشاورز باید امکانات لازم را جهت بکار گرفتن رونتهایی که توسط مروجین باو آموزش داده می شود داشته باشد در غیر اینصورت نسبت به شرکت در فعالیتهای ترویجی علاقه ای نشان نخواهد داد. لذا مروج برای آنکه بتواند نفس سازنده ای داشته باشد لازم است که این امکانات هرچه بیشتر در اختیار کشاورزان قرار گرفته و در ضمن در عرضه این خدمات مروج نقش بارزی داشته باشد (ولی خود توزیع کننده نباشد) در ضمن در رابطه با سیاست گذاری و اعمال سیاستها مثل کنت منطقه ای، بیمه محصولات، قیمت گذاری محصولات، نظمی خرید و سایر موارد باید اولانظر مروجین خواسته شده و در ثانی مروج در جهت اعمال این سیاستها نقش فعال داشته باشد.

۵ - بررسی نقش شوراهای خبرگان کشاورزی، (یا شوراهای اسلامی) در پیشبرد اهداف ترویج: دست بیابد و مروج کار خود را باشناسایی این افراد

نگاهی به نقش تکثیر ماهی...

پروتئینی.

۳- ایجاد کارگاههای تکثیر در سطح استانی که استعداد پرورش ماهی در آنجا وجود دارد.

برنامه های آینده

این کارگاه قادر است با همین وضعیت کنونی سالانه ۲۰ میلیون بچه ماهی تولید کند، منتهی با مطالعاتی که صورت گرفته، در سال جاری طرحی برای توسعه و تکمیل کارگاه ارائه شده که اعتبارات آن نیز تأمین گشته است. و با توسعه و تکمیل، این کارگاه قادر خواهد بود سالانه ۱۰۰ میلیون بچه ماهی تولید کند، که این رقم بسیار بالا و قابل طرحی در سطح جهان است. کارهایی که فرار است در این کارگاه صورت بگیرد عبارتند از تکمیل آزمایشگاه کنونی و همچنین احداث

آزمایشگاههای آب شناسی و شناسایی بیماریها و انگلهای ماهی - احداث استخرهای مادر، جهت ذخیره آب و رسوب زدایی - ایجاد استخرهای مولد جهت نگهداری ماهیهایی که با روش به گزینی برای تخم کنسی آماده می گردند و همچنین احداث استخرهای لارو و بچه ماهی - تهیه اسکانات و وسایل حمل و نقل و بارگیری جهت انتقال بچه ماهی به آبگیرهای استان و دیگر نقاط کشور.

طرحهای بالا جهت توسعه و تکمیل کارگاه در حال اجرا بوده و امید است با اجرای کامل آنها و همچنین کمک سایر ارگانهای ذیربط و همیاری روستائیان در آینده چندان نوری مصرف کل ماهی کشور در داخل تأمین شده و از این جهت کمبودی نداشته باشیم.

- ۱- محیط زیستی جدید
- ۲- نژاد تازه بنیان یافته ماهی
- ۳- قطعه زمین روستایی
- ۴- تربیت نسایی
- ۵- ماهیانی که قادر به پرورش شده، جهت تکثیر در آنها استفاده می شود

ترویج کند و این عمده هسان خیرگان و یارهران محلی هستند. توجه داشته باشیم که خیرگان کشاورزی که آگاهان جامعه روستائی هستند مورد توجه و اعتماد روستا بوده و کار را باید از طریق آنها انجام داد. مسائله ترویج به یک آموزش ساده خلاصه نیشود به اینکه یک مطلب کوچک را از تحقیقات گرفته و بر کشاورز انتقال دهیم مروج باید راههای برخورد با روستائی و نحوه و شیوه های انتقال علوم کشاورزی بر روستائیان را بداند خیرگان کشاورزی باید بعنوان رهبر محلی شناخته شده باشند و مردم او را بعنوان یک پیش کسوت قبول داشته باشند و مورد اعتماد مردم باشد تا حرف او را و چیزی که مروج میخواهد به کشاورزان اثناء کند بپذیرند و این خیرگان محلی نیز باید کسانی باشند که از یک فکر نو و خوب و از یک روش نیز بهتر دفاع بکنند تا آن فکر نوزودتر در بین روستائیان جا بیفتد.

طور کنی - جامعه روستائی کشاورزان کمزور ریسک کرده و یا ابتکار و خلاقیت جدید را می پذیرند از طرفی کار ترویج اجباری نبود، بلکه جنبه تشویقی و ارشادی و از طریق بیدار نمودن روحیه همیاری و همکاری باید ترویج دست یافت باید بدانیم کشاورز اطلاعات خود را از چه کانهائی بدست می آورد و اولین عامل و مهمترین راه کسب اطلاعات چیست؟ و معمولا این شخص که مرجع کل مسائل اجتماعی است کیست؟

یک فکر نو که در جامعه بوجود می آید اولین افراد ابداع کنندگان آن هستند. دسته دوم کسانی هستند که در همان مراحل اول این فکر را می پذیرند.

و این عده (دسته اول) براساس آن فکر جدید کنت میکنند و در سال بعد نتیجه روشن شد عده ای دیگری نیز آن فکر را می پذیرند و عده ای هستند که بعد از سالها و تا مطمئن نشوند فکر جدید را نمی پذیرند مروج در ابتدا باید سراغ کسانی برود که فکر او را می پذیرند و از این طریق به یک کار